**HYVINVOINTI- JA SIVISTYSPALVELUT**

## Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta (toimielin)

### Hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen hallinto (tulosalue)

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

**Palvelusuunnitelma**

**Toiminnan tarkoitus**

Sivistyspalveluihin kuuluu kunnan sivistystoimesta aiheutuvista hallinnollisista toiminnoista ja kustannuksista huolehtiminen: osa sivistysjohtajan palkasta (40 %) sekä lautakunnasta aiheutuvat kustannukset.

**Nykytilan kuvaus**

Kunnassa on sivistysjohtaja ja hyvinvointi- ja sivistyslautakunta. Sivistysjohtaja vastaa sivistystoimesta: perusopetus ja lukio, varhaiskasvatus, vapaa sivistystyö, vapaa-aikapalvelut, asiointiliikenne, syksystä 2026 alkaen kirjaston palveluista.

**Toiminnalliset muutokset**

Syksystä 2026 alkaen kirjaston hallinto siirtyi sivistystoimenjohtajalle
Talousarvioon on lisätty hyvinvoinnin kustannuspaikka, mikä sisältää Etelä-Karjalan mallin kustannukset ja Kaikukortin kuntaosuus; alueellinen yhteistyö muotoutuu mallin kautta.

**Toiminnan painopistealueet 2027–2029**

Sivistystoimen peruspalveluista huolehtiminen ja yhdessä tekeminen
Toimintaa tukevien hankkeiden hakeminen ja ulkopuolinen rahoitus
Alueellinen yhteistyö vahvistuu
Lapsiparkkitoiminnan ja asiointiliikenteen toiminnan jatko

**Hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen hallinto -tulosalueen sitovat tavoitteet vuodelle 2027**

| **Kuntastrategia (KV)** | | **Toteutus (KH ja LTK: T)** | **Seuranta** |
|---|---|---|---|
| **Painopiste** | **Tavoite** | **Toimenpide** | **Mittari** |
| Yhdessä tekeminen | Toimimme yhteisöllisesti, aktiivisesti ja rakentavasti | Säännölliset palaverit | kerrat |
| | | Kirjaston asiakastyytyväisyyskysely | vastaajien määrä |
| | | Kansalaisopiston kurssilaisten määrä | kurssilaisten määrä |
| | | Yhdistysillat | kertojen määrä |
| | | NUVA-toiminta | kokousten määrä<br>aloitteiden määrä |
| | | Asiointiliikenne | asiakkaiden määrä |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Palveluista hyvinvointia | Panostamme lasten ja nuorten hyvinvointiin | Viestinnän monipuolisuus ja monikanavaisuus<br><br>Kirjavinkkaukset<br><br>Vanhempien tukeminen<br><br>Palautekyselyt vanhemmille pk ja esiopetus | Harrastuskalenteri kunnan sivuille lasten harrastuksista<br><br>kirjavinkkausten määrä ja niihin osallistuneet<br><br>Infojen määrä (myös EKM)<br><br>Vastanneiden määrä ja tulokset |
| Kestävää kasvua ja elinvoimaa | Tehokas markkinointi ja viestintä | Viestintää eri kanavia pitkin | lisää info-näyttöjä<br><br>yhteiset viestintäkokoukset<br><br>Nuvan sähköiset pöytäkirjat |

**Talous**

**Vapaa sivistystyö (tulosalue)**
Tilivelvollinen:
Sivistysjohtaja

**Toiminta-ajatus**

Vapaan sivistystyön tulosalueen tehtävänä on ennaltaehkäisevä hyvinvointityö, jolla ylläpidetään ja edistetään kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta. Tulosalueen palvelut tukevat yhteisöllisyyden muodostumista ja luovat edellytyksiä monipuoliselle kansalaistoiminnalle, sekä antavat mahdollisuuksia omaehtoiseen ja elinikäiseen oppimiseen, tiedon saantiin ja osaamisen kehittämiseen.

**Kansalaisopisto (tulosyksikkö)**
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

**Palvelusuunnitelma**

**Toiminnan tarkoitus**
Kansalaisopisto on merkittävä kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjä, joka tarjoaa kunnan alueella mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja harrastamiselle. Perimmäinen tarkoitus on edistää elinikäistä oppimista, hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta tarjoamalla kaikille avointa ja tasa-arvoista koulutusta.

Simpelejärven opisto tarjoaa yli kuntarajojen ammatillista täydennyskoulutusta, eri-ikäisille harrastusmahdollisuuksia, hyvinvointia lisääviä tekijöitä, lyhyt-, erikoiskursseja sekä pitkäkestoista kurssitoimintaa sekä on osaltaan mukana molempien kuntien kulttuurielämässä.

**Nykytilan kuvaus**
Simpelejärven opisto järjestää edelleen kursseja sekä Parikkalassa että Rautjärvellä. Kurssitarjonta on monipuolista ja tarjontaan on lisätty mielenkiintoisia luentoa ja lyhytkursseja kysyntään vastaten.

**Toiminnalliset muutokset**
Sekä Parikkala että Rautjärvellä on haasteena tilamuutokset.
Tuntikehys 3600 tuntia otettiin käyttöön syksystä 2026 alkaen. Entistä tiiviimpää yhteistyötä elinvoimatyöryhmän ja työllisyystoimen kanssa kuntalaisten hyväksi.

Kurssihinnoitteluun tehdään tarkistus syksyyn 2027 alkaen.

**Toiminnan painopistealueet 2027–2029**
Pitkät, tutut kurssit säilyvät
Ajankohtaisiin tarpeisiin vastaaminen
Yhteistyö muiden opistojen kanssa

**Kirjastopalvelut (tulosyksikkö)**
Tilivelvollinen: Kirjastonjohtaja

**Palvelusuunnitelma**

**Toiminnan tarkoitus**
Kirjastopalvelut tukevat kuntalaisten, vapaa-ajan asukkaiden ja muiden kirjastonkäyttäjien tiedonsaantia, osaamista, hyvinvointia ja viihtymistä elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti.

**Nykytilan kuvaus**
Kirjastopalveluita järjestetään pääkirjastolla keskustassa, Saarella ja Uukuniemellä lähikirjastoissa. kirjasto kuuluu Etelä-Karjalan Heili-kimppa verkostoon mikä mahdollistaa monipuolisen aineistotarjonnan asiakkaille.

**Toiminnalliset muutokset**
Kirjastotoimen hallinto siirtyi sivistystoimeen syksyllä 2026.
Kirjasto osallistuu kansalliskirjaston toteuttamaan e-press-kilpailutukseen ja sähköisten lehtien määrä sen myötä lisääntyy.

**Toiminnan painopistealueet 2027–2029**
Lukuvinkkaukset
Satutuokiot
Kirjaston käytön opastus
Yhteistyö jatkuu koulujen ja nuoriso- ja kulttuuritoimen kanssa

**Vapaa-aikapalvelut (tulosyksikkö)**
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

**Palvelusuunnitelma**

**Toiminnan tarkoitus**
Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on järjestää liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluja kuntalaisille.

**Yleinen kulttuuritoimi, Metku -lastenkulttuuri, perinne- ja museotyö, kotiteollisuusneuvonta, Taiteen perusopetus**

**Toiminnan tarkoitus**

Parikkalan kulttuuritoimen eri osa-alueiden toiminnan ydintarkoitus on tukea ja edistää paikallista kulttuuritoimintaa, vaalia kotiseutuperinnettä sekä tarjota lapsille ja nuorille edellytyksiä elinikäisen suhteen luomiseen taiteeseen ja historiaan.

Yleinen kulttuuritoimi järjestää, edistää ja tukee paikallista kulttuuritoimintaa ja luo eri-ikäisille kuntalaisille mahdollisuuksia osallistua erilaisiin kulttuuritapahtumiin.

Metku -lastenkulttuurittominta on alueellinen kulttuuriverkosto, jossa Parikkala on mukana.

Perinne- ja museotyön tarkoituksena on vaalia kotiseutuperinnettä sekä yllä pitää ja vahvistaa kuntalaisten ymmärrystä historiasta, kulttuurista ja ympäristöstä. Museotoimintaan on kesäisin palkattu nuoria kesätyöntekijöitä. Keväällä ja kesällä 2027 museon näyttelyn uusiminen on mahdollista hankemäärärahan turvin.

Taiteen perusopetusta on tavoitteellista, opetussuunnitelmaan perustuvaa ja tasolta toiselle etenevää opetusta. Parikkalassa on tarjottu musiikin taiteen perusopetusta yhteistyössä Virta-Opiston kanssa.

**Toiminnalliset muutokset**

Toiminta Virta-Opiston kanssa päättyy kevääseen 2027

## Liikuntapalvelut

**Nykytilan kuvaus**
Liikuntapalvelut järjestää ja koordinoi ohjattuja sekä omatoimisia liikuntaryhmiä koko Parikkalan alueella. Lisäksi toiminta kattaa vakiovuorohakemusten käsittelyn ja vuorojen jakamisen hakemusten ja vallitsevan toimintaperiaatteen mukaisesti. Toimintaan kuuluu erilaisten liikuntatapahtumien järjestäminen (esimerkiksi retket) joko yksin tai yhteistyössä paikallisyhdistysten tai seurakunnan kanssa.

**Toiminnalliset muutokset**
Liikuntapalvelut tuottavat fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia kuntalaisille sekä viestii niistä monikanavaisesti. Toimintaa ylläpidetään ja kehitetään siten, että liikuntaneuvontaan resursoidaan entistä enemmän, jotta työttömiin tai muuten terveytensä kannalta liian vähän liikkuviin voidaan panostaa enemmän ja lisätä siten kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä ennaltaehkäistä liikkumattomuudesta aiheutuvia sairauksia.

**Toiminnan painopistealueet 2027–2029**
Omatoimiseen liikuntaan aktivoiminen
Viestinnän kehittäminen
Yhteistyön kehittäminen ulkoiluun ja liikuntaan liittyvien yhdistysten kanssa

## Hyvinvointipalvelut

**Nykytilan kuvaus**.
Hyvinvointipalvelut tuottavat kuntalaisten hyvinvointiin liittyviä lakisääteisiä tehtäviä. Toimialan keskeiseen sisältöön kuuluu vuosittaisen hyvinvointiraportin sekä laajan hyvinvointisuunnitelmaan koostaminen yhteistyössä sivistysjohtajan, HYTE-ryhmän sekä hyvinvointialueen eri yhteistyötahojen kanssa.
Hyvinvointipalvelut tekee yhteistyötä kulttuuripalveluiden, nuorisopalveluiden sekä paikallisten ja maakunnallisten yhdistysten tapahtumatuotannon suunnittelussa ja toteutuksessa sekä niiden monikanavaisessa viestinnässä.

**Toiminnalliset muutokset**
Toimintaan kuuluu toteuttaa yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisäämiseen valittuja toimenpiteitä painopistealueiden mukaisesti.
Näin voitaisiin laajentaa myös hyvinvoinnin suunnitteluun, yhteistyöhön ja kuntalaisten yleiseen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä ja esimerkiksi hankkeisiin liittyviä tehtäviä.

Lapsiparkki siirtyy hyvinvointipalveluiden alle ja muuttuu maksulliseksi.

**Toiminnan painopistealueet 2027–2029**
Yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden lisääminen
Digiosaamisen parantaminen
Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen

## Nuorisotoimi

**Nykytilan kuvaus**

Nuorisotoimi järjestää monipuolista vapaa-ajan toimintaa koko kunnan alueella, mm. nuokkari-iltoja (Kirnu, Mylly, Nuotta), retkiä, harrastekokeiluja, leirejä, kerhoja, kansainvälistä nuorisotyötä ja nuorisotapahtumia.

Nuorisotyö näkyy myös osana koulun arkea. Teemme yhteistyötä koulujen kanssa mm. retkien ja tapahtumien järjestelyissä ja toteutuksessa, pidämme erilaisia ryhmäytyksiä luokille, sekä järjestämme mm. välituntitoimintaa, välkkäkahveja, tukioppilaskoulutuksia ja tutortoimintaa.

Etsivällä nuorisotyöllä tuetaan matalalla kynnyksellä alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen, työelämän tai muiden palveluiden ulkopuolelle tai jotka kaipaavat apua muihin elämänhallintaan liittyvissä asioissa.

Kunnassa toimii nuorisotyöntekijä, etsivä nuorisotyöntekijä sekä määräaikaisena hankerahoitteinen koulunuorisotyöntekijä vuoden 2026 loppuun saakka. Yhteistyötä tehdään muiden lähialueen nuorisotoimintaa järjestävien tahojen kanssa esim. Parikkalan seurakunnan nuoriso-, lapsi- ja perhetyön, Rautjärven nuorisotoimen, Parikkalan MLL:n ja Leader Kärki ry:n kanssa.

Nuorisotoimi koordinoi nuorten kesätyöllistämistä ja tarjoaa harjoittelupaikkoja alan opiskelijoille. Lisäksi nuorisotoimi koordinoi ja järjestää perhekahvilatoimintaa ja lasten liikuntamaata yhteistyössä yhdistysten ja seurakunnan kanssa, sekä tarjoaa nuorisotiloja eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointia tukevaan toimintaan, kuten Arjen Olohuoneeseen ja XRAISE- ja Rock Camp-hankkeille. Nuorisotoimi osallistuu myös HSM- kerhotoiminnan ja koulun kerhotoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen omien resurssiensa puitteissa. Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metkun hankerahoituksen avulla järjestetään kulttuurikokemuksia lapsille ja nuorille.

Vuoden 2026 alusta on aloittanut Parikkalan kunnan nuorisovaltuusto, jonka tehtävänä on vaikuttaa lasten ja nuorten asioihin koko kunnan alueella.

Toiminnalliset muutokset

Pohjoispään nuorisotilatoiminta järjestetään pääsääntöisesti Saaren palvelutalon tiloissa ja keskustan osalta Kirnussa.
Koulunuorisotyöhanke päättyy vuonna 2026, joten koulunuorisotyötä ei pystytä toteuttamaan nykyisessä laajuudessaan ilman uutta hanketta.
Musiikista hyvinvointia Kaakkois-Suomeen hanke yhteistyössä Rock Camp ry:n kanssa 1.8.2026-31.8.2028 tarjoaa matalan kynnyksen musiikillista toimintaa 13-29 vuotiaille nuorille säännöllisen bändivalmennuksen, artistiklinikoiden ja musiikkileirien muodossa.
Erasmus+- hankeyhteistyö Imatran kaupungin nuorisopalveluiden kanssa.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

Nuorten tukena toimiminen sekä koulussa että vapaa-ajalla
NUVA-toiminnan kehittäminen
Yhteistyön kehittäminen mm. yhdistysten ja seurojen, sekä naapurikuntien nuoristotoimien kanssa

| **Hankkeen nimi ja sisältö** | **Hankkeen rahoittajat,** | **Aikataulu** | **Kokonais-budjetti €/vuosi** | **Kunnan osuus € / %** |
|---|---|---|---|---|

| | **hallinnoija ja tavoitteet** | | | |
|---|---|---|---|---|
| Koulunuorisotyön kehittäminen | Aluehallintovirasto | 4.8.2025 3.8.2027 | 44 444 € | 4444 € 10 % |
| Parikkalan Suomen harrastamisen malli | Aluehallintovirasto | 1.8.2026-31.7.2027 | 45 817 € | 16 036 70 % |

| **Hyödyke ja mittayksikkö** | **TA 2025** | **TA 2026** | **TS 2027** | **TS 2028** | **TP 2029** |
|---|---|---|---|---|---|
| kulttuuritilaisuudet | 25 | 20 | 18 | 18 | 18 |
| nuorisotilaisuudet | 170 | 170 | 160 | 160 | 160 |
| liikuntatilaisuudet | 400 | 300 | 350 | 300 | 300 |
| kansalaisopiston opetustunnit | 4000 | 3600 | 3600 | 3600 | 3600 |
| kansalaisopiston opiskelijamäärä | 900 | 1000 | 1000 | 1000 | 1000 |
| netto €/ opetustunnit | 64,90 | 63,90 | 63,90 | 63,90 | 63,90 |
| netto €/ opiskelija | 288,44 | 319,51 | 319,51 | 319,51 | 319,51 |
| kirjaston lainausmäärä/as. | 11,0 | 11,0 | 11,0 | 11,0 | 11,00 |

**Talous**

| | TP 2025 | TA 2026 | TA 2027 | TS 2028 | TS 2029 |
|---|---|---|---|---|---|
| Vapaa sivistystyö | | | | | |
| Toimintatuotot | 265090 | 246160 | 271010 | 287317 | 287317 |
| Toimintakulut | -1352787 | -1086100 | -1206375 | -1217831 | -1230536 |
| TOIMINTAKATE | -1087697 | -839940 | -935365 | -930514 | -943219 |

**Asiointiliikenne (tulosalue)**
Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

**Palvelusuunnitelma**

**Toiminnan tarkoitus**
Asiointiliikenteen toiminnan päätarkoitus on turvat haja-asutusalueiden asukkaiden liikkumismahdollisuudet ja arjen asiointi keskustaajamaan silloin, kun säännöllistä joukkoliikennettä ei ole.

**Nykytilan kuvaus**
Parikkalan asiointiliikenne on tarjottu koulupäivien aikana ja kesällä 2026 erillisellä hankinnalla.

**Toiminnalliset muutokset**
Jatkossa asiointiliikenne muuttuu maksulliseksi ja se ajetaan vain kouluvuoden ja koulupäivien aikana. Kesän asiointiliikennettä ei ajeta.

**Toiminnan painopistealueet 2027–2029**
Reittien mahdollinen kehittäminen tarjoutuvissa aikaikkunoissa.

**Talous**

| | TP 2025 | TA 2026 | TA 2027 | TS 2028 | TS 2029 |
|---|---|---|---|---|---|
| Asiointiliikenne | | | | | |
| Toimintatuotot | 0 | 0 | 1500 | 1500 | 1500 |
| Toimintakulut | -22814 | -32000 | -700 | -700 | -700 |
| TOIMINTAKATE | -22814 | -32000 | 800 | 800 | 800 |

**Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut yhteensä**

| | TP 2025 | TA 2026 | TA 2027 | TS 2028 | TS 2029 |
|---|---|---|---|---|---|
| Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta | | | | | |
| Toimintatuotot | 535086 | 702312 | 714332 | 732639 | 732639 |
| Toimintakulut | -9227077 | -9037898 | -9008912 | -9084840 | -9183795 |
| TOIMINTAKATE | -8691991 | -8335586 | -8294580 | -8352201 | -8451156 |